

Jeg vil gjerne tro, at der for Forpagtere og større Proprietærer er Meget at overvinde for at kunne faae det Hele til at gaa, idet det nu engang er vanskeligere for dem end for Andre, der sidde i en mindre Bedrift, at finde Arbeidere, at det ikke er let for dem at komme ud over, om ikke et Banrygte, saa dog en Tvivl for Lyendet om, at det vil faae det saa godt paa disse Steder som paa andre. Jeg er imidlertid tilbøielig til at tro, at jo mere disse Bedkommende have personlig Evne og Villie til at lægge ind i deres hele Færd overfor Lyendet en saadan Omgangstone, at dette faar en levende Fornemmelse af, at det behandles og betragtes for, hvad det er, nemlig som Mennesker, da vil mange af de stærke Klager, som nu forekomme, forsvinde. Det er den Aand, som ogsaa jeg med det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds tror, at der er kommet tilstede i dette Forhold, og jeg vilde ønske, at mangen en Husbond og Madmoder vilde i den Henseende se ind hos sig selv i Stedet for at stirre sig blinde paa de paagjældende Lovbestemmelser. Det var meget glædeligt, om det forholdt sig saa, som det ærede Medlem for Kjøbenhavns 1ste Valgkreds berørte, at det navnlig var paa Landet det var galt fat med Lyendet, hvortimod Forholdet her i Kjøbenhavn var ganske deiligt. Jeg har forøvrigt ikke saa Gange hørt, at man i flere Huse her i Kjøbenhavn har 24 Riger om Aaret, skjøndt der kun holdes 1 a 2 ad Gangen, og hvis dette er Tilfældet, da er det ikke noget heldigt Vidnesbyrd for det overordentlig lykkelige Lyendeforhold, som her finder Sted; dette maa imidlertid ikke være rigtigt efter de Antydninger, som det ærede Medlem i den Henseende fremfattede. Det er det, jeg i en særdeles Grad kunde ønske, at en anden Aand kunde komme tilstede i mange af de Huse, hvor Tjenestetjynder nu ere henviste til at søge deres tarvelige Brød, og naar man hentyder til, at der gjøres Opoffrelser, at der gives Frihed, at der loves Dette eller Hint, saa siger jeg, at naar ikke Lyendet ved Siden deraf finder en Kærlig og venlig Omgang, naar denne ikke er tilstede, saa nytter alle øvrige Fremskridt Intet; thi der er Intet, der kan erstatte Manglen heraf. Foraauidt man altsaa gennem disse Undersøgelser skulde komme til at foreslaa nogle Forandringer i Lyendelovgivningen, da vil jeg ønske, at de maa ske med de Principer for Die, at vi fjerne istedetfor at forøge de tilbagestaaende Retter af vor Lovgivning, hvorefter Lyendeklassen skal stilles under mer indskrænkende Rettsforhold end andre Borgere i vort Samfund, og at vi dernæst overhovedet gaa til Roden, det vil sige til Børnene, og søge at udøve en saadan Indflydelse paa dem, at de kunne komme til en ret Forstaaelse af Livets Krav til dem, hvad enten de senere blive Lyende eller ikke, og at vi i den Henseende vente Hjælp af Skolen, og navnlig for den vøgne Ungdoms Bedkommende af Kirken, af vore Præster, saaledes at

disse ville være istand til ogsaa at kunne i denne Henseende virke gavnligt for deres Benner blandt de Husbønder, der nu klage over deres Lyende, at fremfor Alt det gamle Forhold mod Lyendet mere og mere kunde vende tilbage, saaledes at man kunde komme til Erkendelse af, at hvad der end bydes Lyendet i Løn, hvilket Kost der end gives det, og hvilket Arbeide der end forlanges af det, saa nytter dette Altsammen Intet, naar det ikke behandles og betragtes som Mennesker, hvis Værd har samme Betydning som Husbondens og Madmoderens egen. Naar dette Forhold ikke er tilstede, saa mangler der Noget, hvorfra der bestandig vil kunne flyde Ulempe og Forstyrrelse indenfor den Kreds, der i Kærlighed og Venlighed skalde være bunden sammen.

Ingerslev: De Andragender, der have givet Anledning til, at denne Sag foreligger, have været undergivne meget forskjellig Bedømmelse her i Salen, og jeg er ikke ganske vis paa, at man har set aldeles rigtig paa den. Det forekommer mig navnlig ikke, at der i dem kræves ganske i Almindelighed taget store Forandringer i Lyendelovgivningen i det Hele. Der findes i det Andragende, der er lagt til Grund, ganske vist en Henstilling Side 12 til Rigsdagen om at tage under Overveelse, hvad der yderligere kan gøres; men iverigt maa jeg gjøre opmærksom paa, at Hovedandragendet figer i sin Begyndelse, hvad det er for et bestemt Punkt Opmærksomheden bør være rettet paa, idet det hedder, at Lyendeloven har i flere Henseender stillet Husbønden ugunstig ligeoverfor Lyendet, og navnlig er dette Tilfældet, naar Lyendet uden nogen dertil fra Husbondens Side given Anledning i urette Tid forlader sin Tjeneste. Jeg ser ikke rettere, end at Udvalget og alle de Medlemmer, der have havt Ordet — ogsaa den sidste ærede Taler — have indrømmet, at her er et svagt Punkt, og for saavidt synes jeg, at det er godt og rigtigt, at det er bragt frem, og at de Bedkommende have havt Jøte til at bringe det frem, og ogsaa blevet anerkjendt derved, at Udvalget enstemmig har vedtaget at henvise Andragendet, navnlig den første Del deraf, til Justitsministeren. Det er altsaa den Sætning, der navnlig er henvist, denne Klage over Vanskelighederne i den nævnte Retning. Jeg kan ganske vist beklage, at der iverigt i dette Hovedandragende er kommet Ting ind, der ere uheldige, og som derfor Ingen i Udvalget har villet paaagte, og navnlig at det er fremhævet, at der bør tillægges Husbønden en vis Jurisdiktion. Det burde ikke have været der, og jeg skal gjøre opmærksom paa, at Flexheden af de Foreninger, der have støttet Andragendet, har undtaget det Punkt. Mange have nøiedes med kun at tiltræde Hovedtanken. Man maa huske, hvorledes saadanne Andragender blive til. Der er udsendt et Hovedandragende, hvori de allerfleste mente, at der var noget Bæ-